

کتابخانه جامع
جامعة العلوم
معاونت پژوهش
مرکز جهانی علوم اسلامی

۱۳۸۳

مرکز جهانی علوم اسلامی
مدرسه عالی فقه و معارف اسلامی
پایان نامه کارشناسی ارشد
رشته فقه و معارف اسلامی

عنوان:

نفقة زوجة

استاد راهنما:

حجة الاسلام و المسلمین ابراهیم نژاد

دانش پژوه:

محمد عیسی رحیمی

سال ۱۳۸۳

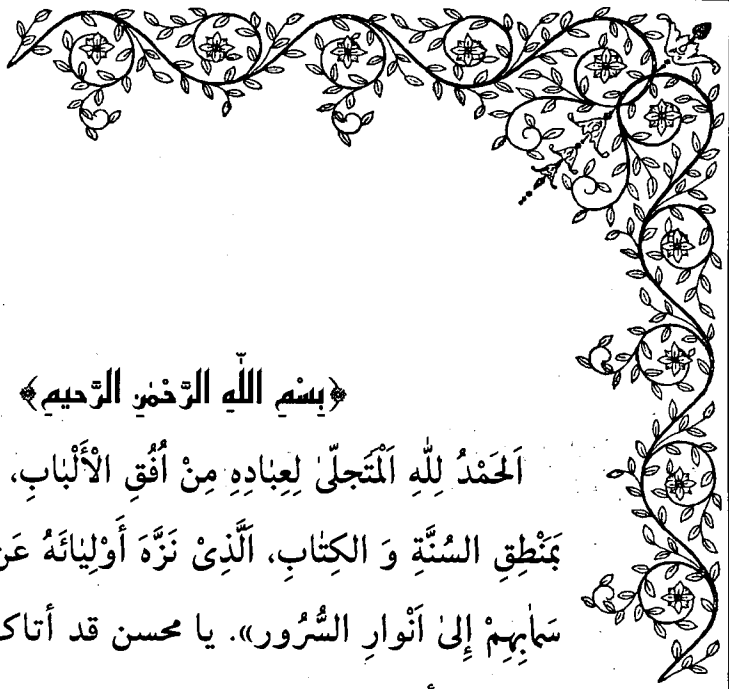
کتابخانه جامع مرکز جهانی علوم اسلامی

۱۵۰۷

شماره ثبت:

تاریخ ثبت:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْمَتَّجِلِّي لِعِبَادِهِ مِنْ أَفْقِ الْأَلْبَابِ، الْمَجْلِي عَنْ مُرَادِهِ
بِمَنْطِقِ السُّنَّةِ وَالْكِتَابِ، الَّذِي نَزَّهَ أَوْلِيَاءَهُ عَنْ دَارِ الْفُرُورِ، وَ
سَمَّاهُمْ إِلَى أَنْوَارِ الشُّرُورِ». يَا مُحْسِنٌ قَدْ أَتَاكَ الْمُسْتِى وَأَنْتَ
الْمُحْسِنُ وَ أَنَا الْمُسْتِى فَتَجَاوَزَ عَنْ قَبِيحِ مَا عِنْدِي بِجَمِيلِ مَا
عِنْدَكَ. (و لهن مثل الذي عليهن بالمعروف و للرجال
عليهن درجة و الله عزيز حكيم)

حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که

انوار جلالش

از فراز عقول و اندیشه‌ها، بر بندگان خاص خود

تجلی نمود و با منطق سنت و قرآن، از اهداف

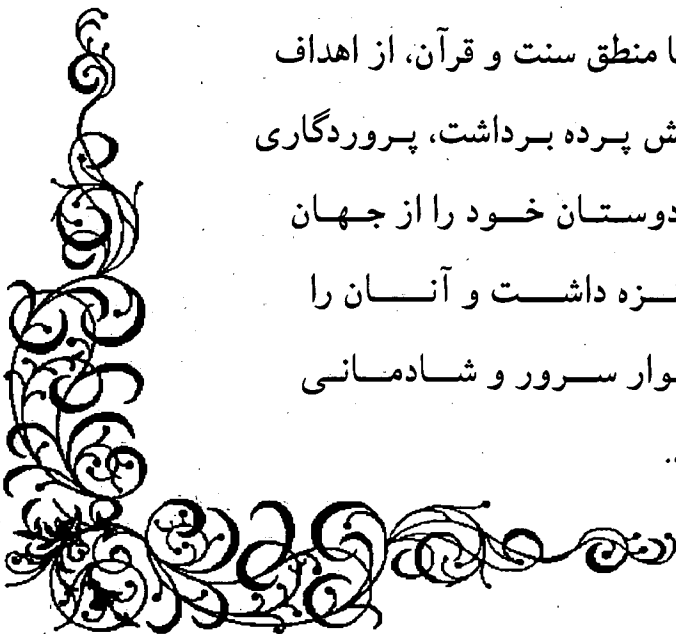
و آرمان خویش پرده برداشت، پروردگاری

که اولیاء و دوستان خود را از جهان

غرور منزه داشت و آنان را

بسوی انوار سرور و شادمانی

بالا برد.

اهداء:

به کسانی که می‌خواهند، از دستورات حیات بخش
و سعادت آفرین اسلام، در مورد پی ریزی خانواده
مطلع و آگاه شوند.

به کسانی که می‌خواهند، خود و اعضاء خانواده خود
را طبق دستور الهی انسانهایی آسمانی و فرشتگان
زمینی تربیت نمایند.

و به آنان که دوست دارند، واحد خانواده خود را به
برکت دستورات محمد ﷺ علوی و فاطمی بار آورند و از
این راه، به صلاح جامعه بزرگ اسلامی که از این
واحدها تشکیل می‌یابد خدمت نمایند.

و بالاخره ثواب این اثر ناچیز خود را به روح و روان مادرم
بانوی با تقوی، وظیفه شناس و دیندار اهداء می‌نمایم.

تقدیر:

با تقدیر و تشکر از استاد عزیز و گرامی جناب حجة الاسلام
والمسلمین آقای ابراهیم نژاد که با راهنمایی و زحماتی که
متحمّل شدند بنده را در تدوین این رساله یاری نمودند.

امیدوارم که خداوند عزیز و کریم ایشان را از الطاف بیکران
خود، در دنیا و آخرت محروم نفرموده و مورد عنایتش قرار دهد.
و با تقدیر و تشکر از همه دوستان و عزیزانی که بنده را به نوعی
در امر این رساله یاری رسانند، بالخصوص از مسئولان امور
پایان نامه‌ها که با زحمات فراوان در پویایی طلاب علوم دینی
می‌کوشند. امیدوارم که خداوند رحیم سعی و کوشش آنها را
ضایع نفرماید.

والسلام

محمد عیسی رحیمی

فهرست مطالب

□	اهداء:
□	تقدیر:
۱	مقدمه:
۲	تعریف موضوع: «بیان مسأله»:
۲	اهداف:
۳	پرسش:
۳	ضرورت موضوع:
۴	فرضیه:
۴	تاریخچه بحث:

فصل اول: تعاریف و کلیات

۶	طرح بحث:
۶	۱-۱- زوج
۶	۱-۱-۱- در لغت:
۶	۱-۱-۲- در اصطلاح:
۶	۱-۲- زوجه:

- ۱-۲-۱ - در لغت: ۶
- ۱-۲-۲ - در اصطلاح: ۷
- ۱-۳ - نفقه: ۷
- ۱-۳-۱ - تعریف لغوی نفقه: ۷
- ۱-۳-۲ - در اصطلاح عرفی: ۹
- ۱-۳-۳ - در اصطلاح فقه امامیه: ۹
- ۱-۴ - ازدواج از دیدگاه اسلام: ۱۰
- ۱-۴-۱ - تعریف ازدواج: ۱۰
- ۱-۴-۲ - اهمیت و فضیلت ازدواج در آیات: ۱۰
- ۱-۴-۳ - اهمیت و فضیلت ازدواج در روایات: ۱۳
- ۱-۵ - دلایل اهمیت ازدواج در اسلام: ۱۷
- ۱-۵-۱ - ارضایی غریزه: ۱۷
- ۱-۵-۲ - انسان سازی: ۱۸
- ۱-۶ - اهداف ازدواج از نظر اسلام: ۱۸
- ۱-۶-۱ - پاسخ به ندای فطرت: ۱۸
- ۱-۶-۲ - بقاء نسل: ۱۹
- ۱-۶-۳ - آرامش و سکون: ۲۰
- ۱-۶-۴ - حفظ عفت و صیانت از گناه: ۲۱
- ۱-۶-۵ - پیشرفت سطح زندگی: ۲۲
- ۱-۶-۶ - تعاون و نیل به ثواب: ۲۴
- ۱-۶-۷ - سلامت و امنیت اجتماعی: ۲۵
- ۱-۶-۸ - خلاصه بحث: ۲۵
- ۱-۷ - موانع ازدواج و راه حل آنها با استفاده از آیات و روایات: ۲۶
- ۱-۷-۱ - فقر و تهیدستی: ۲۶
- ۱-۷-۱-۱ - فقر نمی تواند مانع ازدواج شود: ۲۶

- ۲۸ ۱-۷-۱-۲ - عفت را پیشه ساختن:
- ۲۸ ۱-۷-۳ - ترک سنت‌های غلط و پیروی از سنت‌های نبوی و علوی:
- ۳۰ ۷-۲ - رقابت و همچشمی خانواده‌ها:
- ۳۰ ۷-۲-۱ - دوری از چشم دوختن بدنای دیگران:
- ۳۱ ۷-۳ - مهریه‌های سنگین:
- ۳۲ ۷-۳-۱ - آسان‌گیری در مسأله مهر:
- ۳۴ ۷-۳-۲ - زوال عداوت - و ایجاد الفت:
- ۳۴ ۱-۷-۴ - خلاصه بحث:

فصل دوم: حقوق متقابل زوجین

- ۳۷ مقدمه:
- ۳۷ ۲-۱ - اهمیت رعایت حقوق همدیگر و بیان رابطه حق با وظیفه:
- ۳۸ ۲-۲ - حقوق مرد بر زن:
- ۳۸ ۲-۲-۱ - امانت داری و صالحه بودن:
- ۳۹ ۲-۲-۲ - احترام و تکریم مرد:
- ۴۰ ۲-۲-۳ - تکمین:
- ۴۰ ۲-۲-۴ - عدم خروج از منزل و دعوت نکردن غیر به خانه شوهر بدون اجازه او:
- ۴۱ ۲-۲-۵ - ترک انفاق و روزه مستحبی زن:
- ۴۱ ۲-۲-۶ - مجاهده با شوهر:
- ۴۲ ۲-۲-۷ - سازگار و هماهنگ بودن زن با شوهر:
- ۴۳ ۲-۳ - حقوق زن بر مرد:
- ۴۳ ۲-۳-۱ - قسم:
- ۴۴ ۲-۳-۲ - با مودت و رحمت رفتار نمودن:
- ۴۵ ۲-۳-۳ - نزدیکی جنسی:
- ۴۵ ۲-۳-۴ - قوامت و سرپرستی منزل:

- ۴۷ ۵-۳-۲- نفقه:
- ۴۷ گزیده مطالب:
- ۴۷ حقوق مرد بر زن:
- ۴۸ حقوق زن بر مرد:

فصل سوم: نفقه زوجه

- ۵۰ مقدمه:
- ۵۱ ۲-۳- بررسی نفقه در مکاتب دیگر غیر از مکتب اسلام:
- ۵۲ ۲-۲-۳- آئین یهود:
- ۵۳ ۳-۲-۳- آئین مسیحیت:
- ۵۳ ۳-۳- فلسفه نفقه:
- ۵۸ ۱-۴-۳- اما ادله وجوب نفقه:
- ۵۸ ۱-۴-۳- آیات:
- ۶۳ ۲-۴-۳- روایات:
- ۶۵ ۱-۴-۳- عقلی:
- ۶۵ ۴-۴-۳- اتفاق علماء:
- ۶۵ ۵-۴-۳- شرایط نفقه که نفقه یا چه شرائط واجب می شود:
- ۶۶ ۱-۴-۵-۳- دائم بودن عقد:
- ۶۶ ۲-۴-۵-۳- تمکین کامل:
- ۶۸ ۶-۳- نظریه عامه در رابطه با شرائط نفقه:
- ۶۸ نظریه حنفیه:
- ۶۹ نظریه مالکیه:
- ۷۱ نظریه شافعیه:
- ۷۲ نظریه حنابله:
- ۷۴ ۷-۳- مقدار نفقه:
- ۷۶ ۸-۳- انواع نفقه:

- ۷۶ ۸-۸-۳ - خادم و نفقه خادم:
- ۷۷ بحث تفصیلی
- ۷۷ ۱-۸-۳ - جنس طعام:
- ۷۹ ۲-۸-۳ - اداام:
- ۸۰ ۳-۸-۳ - کسوه:
- ۸۲ نظریه عامه در رابطه با طعام و لباس و اداام:
- ۸۲ نظریه حنفیه:
- ۸۴ نظریه مالکیه:
- ۸۴ نظریه شافعیه:
- ۸۵ نظریه حنابله:
- ۸۶ ۴-۸-۳ - مسکن:
- ۸۷ نظریه حنفیه:
- ۸۸ نظریه مالکیه:
- ۸۸ نظریه شافعیه:
- ۸۸ نظریه حنابله:
- ۸۹ ۵-۸-۳ - خادم و نفه خادم:
- ۸۹ نفقه خادم:
- ۹۰ جنس و مقدار نفقه خادم:
- ۹۰ مالکیه:
- ۹۰ نظریه شافعیه:
- ۹۱ نظریه حنابله:
- ۹۲ ۸-۶-۳ - وسایل تنظیف:
- ۹۳ اجرت حجامت و خون:
- ۹۳ نظریه حنفیه:
- ۹۴ نظریه مالکیه:
- ۹۴ نظریه شافعیه:

- ۹۵ نظریه حنابله:.....
- ۹۵ ۷-۸-۳- فرش:.....
- ۹۶ مقدار، جنس، وصف:.....
- ۹۶ نظریه حنفیه:.....
- ۹۶ نظریه شافعیه:.....
- ۹۷ نظریه حنابله:.....
- ۹۷ اما از نگاه جنس، وصف، و مقدار:.....
- ۹۷ ۸-۸-۳- اثاث منزل:.....
- ۹۸ نظریه حنفیه:.....
- ۹۸ نظریه مالکیه:.....
- ۹۹ نظریه شافعیه:.....
- ۹۹ نظریه حنابله:.....
- ۹۹ ۹-۸-۳- دارو و درمان:.....
- ۱۰۰ نظریه امام (ره):.....
- ۱۰۱ نتیجه حکم دارو و درمان:.....
- ۱۰۲ نظریه حنفیه:.....
- ۱۰۳ نظریه مالکیه:.....
- ۱۰۳ اجرت دایه و قابله:.....
- ۱۰۳ نظریه شافعیه:.....
- ۱۰۳ نظریه حنابله:.....
- ۱۰۴ آیا طعام و مواد خوراکی قابل تملیک است، یا انتفاع؟.....
- ۱۰۵ ۱۰-۳- کیفیت انفاق طعام و خورش:.....
- ۱۰۷ نظریه عامه:.....
- ۱۰۷ نظریه حنفیه:.....
- ۱۰۷ نظریه مالکیه:.....
- ۱۰۸ نظریه شافعیه:.....

- نظریه حنابله: ۱۰۸
- تقدیر نفقه: ۱۰۹
- ۱۱-۳- نفقه به حال زوج در نظر گرفته می شود یا زوجه یا هر دو؟ ۱۰۹
- نظریه امامیه: ۱۰۹
- نظریه حنفیه: ۱۱۱
- نظریه حنابله و مالکیه: ۱۱۲
- نظریه شافعیه: ۱۱۲
- ۱۲-۳- مسقطات نفقه: ۱۱۳
- ۱-۱۲-۳- نشوز: ۱۱۳
- تعریف ناشزه: ۱۱۳
- نظریه عامه ۱۱۵
- نظریه حنفیه: ۱۱۵
- نظریه شافعیه: ۱۱۶
- ۲-۱۲-۳- صفاة زوجه: ۱۱۶
- نظریه حنفیه: ۱۱۷
- ۳-۱۲-۳- صفاة زوج: ۱۱۷
- امامیه به دو گروه تقسیم شده اند: ۱۱۷
- نظریه مالکیه: ۱۱۸
- نظریه حنفیه، شافعیه، و حنابله: ۱۱۹
- ۴-۱۲-۳- ارتداد: ۱۱۹
- ۵-۱۲-۳- خروج بدون اجازه: ۱۱۹
- ۶-۱۲-۳- طلاق در وقت نشوز: ۱۲۰
- ۷-۱۲-۳- سکوت بعد از عقد: ۱۲۰
- ۱۳-۳- حکم نفقه بعد از عقد و قبل از دخول: ۱۲۲
- نظریه حنفیه: ۱۲۲
- نظر مالکیه، و شافعیه: ۱۲۳

- ۱۲۳..... نظریه حنابله:
- ۱۲۳..... ۱۴-۳- قضاء نفقه:
- ۱۲۴..... فرق نفقه اقارب و زوجه:
- ۱۲۴..... ۱۵-۳- ضامن نفقه:
- ۱۲۵..... نظریه شافعیه:
- ۱۲۵..... نظریه حنفیه، مالکیه، حنابله:
- ۱۲۶..... ۱۶-۳- «مسافرت و حکم نفقه»:
- ۱۲۶..... ۱- مسافرت برای امر واجب همراه با ضیق وقت:
- ۱۲۶..... نظریه صاحب جواهر:
- ۱۲۷..... نظریه مرحوم امام (ره):
- ۱۲۷..... ۱- مسافرت بدون اجازه در عملی مستحب و مباح:
- ۱۲۸..... ۳- مسافرت برای امر واجبی که وقت شان وسیع است:
- ۱۳۰..... نظریه مالکیه:
- ۱۳۰..... ۱۷-۳- نفقه در طلاق:
- ۱۳۳..... نظریه شافعیه و حنابله:
- ۱۳۳..... نظریه حنفیه:
- ۱۳۴..... نظریه مالکیه:
- ۱۳۴..... ۲- طلاق رجعی:
- ۱۳۴..... تعریف طلاق:
- ۱۳۵..... ۱۸-۳- نفقه عده وفات:
- ۱۳۵..... ۱- ۱۸-۳- تاریخچه بحث:
- ۱۳۵..... ۲- ۱۸-۳- بررسی آیه مربوط به وجوب نفقه بعد از فوت:
- ۱۳۶..... آیا این آیه نسخ شده است؟
- ۱۳۸..... ۳- ۱۸-۳- حکم مسأله از دیدگاه فقها:
- ۱۳۹..... نظریه صاحب جواهر:
- ۱۳۹..... نتیجه و خلاصه بحث:

- ۱۴۰ نظریه امام (ره):
- ۱۴۰ نظریه عامه:
- ۱۴۱ ۱۹-۳- عدم پرداخت نفقه از جانب زوج و آثار فقهی (حقوقی) آن:
- ۱۴۲ کیفیت بیع:
- ۱۴۲ نظریه شهید ثانی:
- ۱۴۳ نظریه آیه الله فاضل لنکرانی:
- ۱۴۳ نظریه آیه الله جواد تبریزی:
- ۱۴۵ نظریه عامه:
- ۱۴۶ ۲۰-۳- اختلاف زوجین در پرداخت نفقه و عدم آن:
- ۱۴۶ قول به تفصیل:
- ۱۴۷ قول به عدم تفصیل:
- ۱۴۸ قول به تفصیل (به لحاظ جدایی و عدم آن):
- ۱۴۸ نظریه امام:
- ۱۴۸ نظریه صاحب جواهر:
- ۱۴۹ ۳- اختلاف نظر (به لحاظ بارداری و عدم آن):
- ۱۵۲ ۲۱-۳- نفقه زوجه در زمان فقدان زوج:
- ۱۵۴ نظریه صاحب جواهر:
- ۱۵۵ نظریه حنفیه:
- ۱۵۷ نظریه مالکیه:
- ۱۵۹ نظریه شافعیه:
- ۱۶۰ نظریه حنابله:
- ۱۶۱ ۲۲-۳- قدرت بر نفقه شرط صحت عقد می باشد یا خیر:
- ۱۶۷ ۱-۱-۲۲-۳- آیات:
- ۱۶۸ الف- بررسی معنای کلمات
- ۱۶۸ ۱- حرج در لغت:
- ۱۶۸ ۲- عسر در لغت:

- ب - بیان رابطه‌ای دو لفظ عسر و حرج: ۱۶۸
- ۳ - وجه دلالت آیات: ۱۶۹
- ۲ - روایت: ۱۷۰
- وجه دلالت: ۱۷۰
- ۲ - ادله کسانی که می‌گویند عقد لازم بوده و زن حق فسخ را ندارد: ... ۱۷۰
- ۱-۲-۲۲ - اصل: ۱۷۰
- ۲۳-۳ - عجز شوهر از نفعه در اثناء زندگی: ۱۷۲
- ۱ - امامیه: ۱۷۲
- ادله کسانی که قائل به فسخ اند: ۱۷۳
- ۲ - ادله کسانی که می‌گویند عقد فسخ نمی‌گردد: ۱۷۳
- ۱-۲ - آیات: ۱۷۳
- ۳-۲ - روایات: ۱۷۴
- نظریه عامه ۱۷۵
- نظریه حنفیه: ۱۷۵
- نظریه مالکیه: ۱۷۵
- نظریه شافعیه: ۱۷۷
- نظریه حنابله: ۱۷۸
- خلاصه و چکیده مطالب: ۱۷۹
- ۱۳ - حکم نفقه در صورت مسافرت زوجه: ۱۸۱
- ۱۴ - حکم نفقه در طلاق: ۱۸۲
- ۱۵ - نفقه بعد از فوت شوهر: ۱۸۲
- فهرست منابع ۱۸۴

مقدمه:

خداوند تبارک و تعالی برای حفظ بشر از غرق شدن در غرائز جنسی و بی بند باری، او را مأمور به تشکیل کانون مهمی همچون خانواده نمود، خانواده‌ای که ترقی و تکامل انسان را در بر داشته و باعث می‌شود که انسان شخصیت اجتماعی و قابل اعتماد دز بین جوامع بشری داشته باشد؛ خانواده‌ای که هسته اصلی جوامع بزرگ بشری به حساب می‌آید بطوریکه که اگر این پایه و هسته‌ای مرکزی اجتماع، بر شالوده و قوانین و سنن درستی برقرار باشد تأثیر مهمی در بهبود وضع خانواده و اجتماع خواهد داشت و گرنه جامعه و خانواده گرفتار انواع انحرافات و کجیها خواهند گردید.

اینجا است که خداوند تبارک و تعالی از برای زوجین (یعنی زن و مرد) که زندگی مشترک و اجتماعی را تشکیل می‌دهند حقوق و قوانینی را جعل نموده که با حفظ آن قوانین انسان به سعادت دنیا و آخرت نائل خواهد گردید.

اینجانب به خواطر اهمیت این مسأله بر آن شدم تا در رابطه با نفقه که خود حقی از حقوق زنان می‌باشد - در منابع فقهی، آیات، و روایات تحقیق و مطالعه داشته باشم. و از جهات مختلف مورد بررسی قرار داده و به این سؤالات مهم می‌پردازیم: آیا نفقه حق زن است یا خیر؟ آیا شرائط و مقداری برای آن معین شده یا خیر؟

و اگر نفقه حق زن است چرا بر دوش مرد گذاشته شده است و فلسفه آن چیست؟ به

همین مناسبت از فرصت به دست آمده استفاده نموده ازدواج را از دیدگاه اسلام در آیات و روایات، و چکیده‌ای از حقوق زن و مرد را نیز بررسی نموده‌ام، امیدوارم که این رساله مختصر بتواند پاسخگویی بخشی از پرسشها و شبهات در رابطه با نفقه زوجه باشد.

و نیز امیدوارم که خوانندگان محترم بنده را به دلیل اشتباهات موجود در این رساله مورد عفو قرار داده و از نظریات خود در جهت غنای بیشتر آن بهره‌مند سازند، به ویژه از اساتید و علمای اعلام ارشاد و راهنمایی‌های بیشتری را انتظار دارم. در اینجا به اختصار به موضوع بحث، اهداف، فرضیه، ضرورت موضوع و تاریخچه بحث می‌پردازیم.

تعریف موضوع: «بیان مسأله»

موضوع رساله نفقه زوجه در آیات، روایات و کتابهای فقهی است، که از جهات متعددی مورد کاوش قرار می‌گیرد، و تبیین می‌شود که علماء امامیه و اهل سنت چه نظری در این باره دارند. بدون اینکه به اثبات یا رد آراء عامه بپردازم.

اهداف:

۱-۱- کلی: هدف کلی تهیه کردن رساله مختصر و همگانی است که برای همه قابل دسترسی باشد چون ما در کشور زندگی می‌کنیم که پیروان چند مذهب، در آن کشور زندگی می‌کنند. اگر بنده بتوانم رساله مختصر و مفید، که تمام آیات و روایات مربوط باین مسأله و همچنین نظریه‌های فقها و علماء چه خاصه، و چه عامه در آن موجود

باشد، آماده نمایم؛ هدف خود را برآورده کرده‌ام.

۱-۲- جزئی: آشنائی خودم نسبت با آیات، و روایت مربوط به نفقه و بررسی آیات و روایات و نظریه‌های فقها و علماء چه عامه و چه خاصه.

پرسش:

۱-۱- کلی: آیا موضوع نفقه زوجه که به عنوان یکی از حقوق زوجه قرار داده شده است اگر مورد اجراء و عمل واقع نشود مشکلات را به وجود می‌آورد یا خیر؟ به این معنی که اسلام کدام حکمی را بر ضرر کسانی که آن را مورد عمل قرار نمی‌دهند جعل کرده یا خیر؟ آیه و روایت نسبت باین مسأله ذکر شده است یا خیر؟

۱-۲- علت و فلسفه این مسأله چیست که خداوند در مکتب اسلام نفقه زوجه را بر عهده زوج گذاشته است و آیا در مکاتب دیگری این گونه است یا خیر؟ به این معنی که غیر از مکتب اسلام مکاتب دیگر نیز نفقه برای زوجه قائل است یا خیر؟

ضرورت موضوع:

مسأله نفقه زوجه که خداوند بر آن صحه گذاشته و آن را به عنوان حقوقی طرفین قرار داده از آن جهت ضرورت دارد که اگر مورد اجراء و عمل واقع نشود باعث اختلال نظام خانواده خواهد شد، و باعث خواهد شد آن لطافت و مهربانی که در کانون یک خانه و منزل وجود دارد از بین برود و چه بسا گاهی منجر به فساد و تباهی یک زندگی اجتماعی خواهد شد.

فرضیه:

نفقه زوجه، که حقی از حقوق زوجه می‌باشد، از جهت حکم تکلیفی و وضعی چه آثاری برای آن مترتب می‌شود و آیا زوج مدیون زوجه خواهد بود یا خیر؟ و هزینه درمان و عمل جراحی می‌تواند زیر مجموعه متعلقات نفقه قرار بگیرد یا خیر؟

تاریخچه بحث:

این موضوع در آیات و روایاتی متعددی ذکر شده، و از قبل بین علماء و دانشمندان قابل بحث بوده، و در کتابهای مختلف نسبت به این موضوع اشاره شده است. و در حدود ۲ و یا ۳ جلد کتاب به نام نفقه‌ی زوجه نوشته شده و به چاپ رسیده؛ اما به نظر می‌رسد کافی نباشد زیرا هر کدام یک بخشی خاصی از این موضوع را بررسی نموده‌اند؛ و بنده می‌خواهم رساله‌ای مستقل که تمام جوانب موضوع در آن مورد بررسی قرار گرفته باشد، تهیه و ارائه نمایم.

رساله مشتمل بر ۳ فصل است:

فصل اول: در رابطه با تعاریف و کلیات است که در این فصل واژه‌های کلیدی از جهت لغت، و اصطلاح و فضیلت ازدواج در آیات و روایات، فوائد و موانع ازدواج مورد بررسی قرار گرفته است.

در فصل دوم: به بخشی از حقوق مرد بر زن و از زن بر مرد اشاره شده است.

سرانجام در فصل سوم: نفقه زوجه از جهت ادله، و نظریه علماء و فقها چه خاصه و

چه عامه و از جهت حکم تکلیفی و وضعی مورد بررسی و تحقیق قرار گرفته است.

فصل اوّل:

تعاريف وکليات